

עופר קרול

ofer1939@netvision.net.il

על מחיר ועל עלות או על כמות ועל יעילות

ההחלטות לגבי הרכב המנה אינן זכר העומד בפני עצמו. במשק שבו תנאי השיכון והמשק גרועים או אינם טובים, ייתכן ולא נמליץ על מנה "יקרה". מאידך, כשפוטנציאל הייצור גבוה נראה שאפשר ורצוי לדעת להסתכל יותר על היעילות ולא רק על המחיר.

מאידך, כשפוטנציאל הייצור גבוה נראה שאפשר ורצוי לדעת להסתכל יותר על היעילות ולא רק על המחיר. סויה כדוגמה, זהו ספק החלבון הטוב אבל היקר ביותר. ישנם מקומות שלמרות המחיר, הסויה נותרה במנות והם רואים ברכה בעמלם. מקורות חלבון "זולים" כמו גלוטן פיד וחמניות לא תמיד יתנו, ואולי ההפך, את היעילות הרצויה ואז יהפוך הזול ליקר, דרך הפגיעה ברמת הייצור והיעילות. תוספי מזון שבדרך המקובלת צריך לכפות אותם על המנה, כי התכנון הלינארי שהוא לא תכנון המנה היעילה, אלא המנה הזולה, ידחה אותם. תוספי המזון עשויים וכך כנראה, גם מוכח במחקרים השונים, לשפר את התוצאה ולמרות מחירם להגדיל את ההכנסה.

אילוץ של סויה וקביעת ערכי מינימום ללפתית, יחד עם ערכי מקסימום לספקי החלבון הזולים, זו חשיבה תזונתית שראוי להשתמש בה בכל עת. קביעת מינימום לגרעינים תוך הקפדה על גיוון מקורות המזון, זהו אלמנט נוסף של החשיבה התזונתית שלא תמיד "מובנת" בדרך של תכנון לינארי. חשיבה נכונה תוביל תמיד לאותה מסקנה שהגודל (המחיר) לא קובע.

מספסי הרים יודעים כי ככל ועולים יותר גבוה יורד שיעור החמצן באוויר. בראש האוורסט שיעור החמצן הוא כרבע מזה המצוי בגובה פני הים. במחקר שנעשה ורצה להבין איך אנשים מסוימים שורדים ללא מסכת חמצן, לא הצליחו לפענח את הסוד. נמצא כי באנשים מסוימים ולא דווקא ספורטאים יעילות ניצול החמצן כל כך גדולה, שזה מה שמקנה להם את היכולת לשרוד ולתפקד.

ובמעבר ממרומי ההרים לקרקע המציאות של תזונת הרפת ותהליכי קבלת ההחלטות. נשאלת השאלה, מהו הקשר בין מחיר המנה לתפוקה הכלכלית ברפת. לכלכלנים (בדרך כלל מטעם עצמם) "יוכיחו" כי הגורם הקובע הוא המחיר, אלא שמבחן מעמיק יותר, מראה שבמידה ומשתמשים במנות, מזונות ואפילו תוספים שמייקרים את המזון, אבל תורמים ליעילות ההזנה, הרווחיות ואולי גם בריאות המקנה משתפרת.

אמי ז"ל, תמיד אמרה לי כי "רק עשירים יכולים לקנות בזול". ההשלכה של התפיסה הזו חייבת להנחות אותנו תמיד בזמן קבלת ההחלטות. ההחלטות לגבי הרכב המנה אינן דבר העומד בפני עצמו. במשק שבו תנאי השיכון והמשק גרועים או אינם טובים, ייתכן ולא נמליץ על מנה "יקרה".

על מספוא מקומי ומיובא על זבל אורגני ועל הפרטה הממארת

ספקי הפסולת (ואפילו קליפות הדר זו פסולת שאין לה שימוש פרט לרפת) צמודים.

הגדילו לעשות מנהלי גד"ש למיניהם, שקשה להם עם זבל אורגני, והם מעדיפים לזהם את האוויר במפרץ חיפה ולפזר בשדות כימיקלים שתרומתם מפוקפקת. חובה עלינו הרפתנים להתעקש ולדאוג שהזבל יחזור לשדות ואפילו אין צורך לעשות לשם כך קומפוסט. ואז יתגלה הפלא הגדול. אנשי הגד"ש יעבדו מעט קשה יותר, בעיית הזבל תיפטר והיבול יעלה, תוך כדי טיפוח הקרקע.

לאחרונה, למדתי משהו נוסף. מדינת ישראל כל כך בטרנס של הפרטה שאוסרת על התארגנות בייבוא מספוא מחו"ל. זה גם בתרומה שלנו מעלה את מחירי המספוא, כי לא ניתן להפריט במקום אחד (בבית) ולשמור על ארגון ולכידות בחוץ.

הנוק מתחיל מהבית ורק משם אולי יבוא התיקון.

צרי לי, ואני כמו קאטו הזקן, שבכל נאום אמר שאת קרתגו צריך להרוס ואני חוזר על כל מה שידוע (למה פרקו את הפלמ"ח).

מנהג משונה יש בארצנו. חיטה לתחמיץ נמכרת בצמוד למחיר גרעיני החיטה בבורסה של קנזס בחודש מאי. מה הקשר? אין. אבל זה טוב לגד"ש. איך התחלנו? לכל פרה הוקצב שטח לגידול מספוא (רודוס ותירס), שטח אשר בנדיבות הרפתנים הועבר לגד"ש, אבל הוא להבנתו, עדיין שטח ייעודי למספוא.

מסתבר שהבנתו אינה דומה לזו של אנשי הגד"ש ומרכזי משק למיניהם. התוצאה, לחץ על המספוא, מחסור ועלויות הובלה ממרחקים וכל זה בחסות המפריטים, שמשתמשים לרעה בחוק החלב וסבורים כי ככל ויעלה מחיר המספוא, יעלה מחיר המטרה לעולמים. צר לי, טעות בידם, כי ביטול המכסות ומחיר המטרה בפתח. זה כבר קרה באמריקה, כבר קרה באירופה ואצלנו לא לעולם חוסן.

מחיר החיטה לתחמיץ לא נותר בודד, כי לכולם יש מחשבים וכולם, כולל

